

VIITORUL ROL

VIOLETA POPESCU

De câte ori avem prilejul să revenim asupra biografiei artistice a vreunui din absolvenții valoroasei „promoții '64“, constatăm, încă o dată, în ce măsură a fost hotărâtoare pentru formarea lor distribuirea, în ultimul an de studii, în roluri-cheie din marele repertoriu universal. Ca și mulți alții dintre colegii ei, Violeta Popescu (elevă a profesoarei Beate Fredanov) s-a confruntat de la început cu una din partiturile care încununază, de obicei, cariera unei actrițe: rolul ei de „producție“ a fost Nina Zarecinaia din *Pescărușul* de Cehov. Repartizată la Teatrul Național „Vasile Alecsandri“ din Iași — căruia i-a rămas, neabătut, credincioasă — a debutat cu rolul Corinei din *Jocul de-a vacanța* de Mihail Sebastian. Așadar, început bun, cu personaje bogate, generoase, în jurul cărora există o vastă exegeză interpretativă; nota personală, distinctivă, pe care a izbutit să le-o descopere, i-a conferit foarte tinerei actrițe o „pornire“ prestigioasă.

Actriță de un straniu palpit al sensibilității, care destăinuie, cu un fel de zgîrcenie, o feminitate aparte, talent de specială vibra-

ție și neabătut tumult, sub aparența unei fragile înfățișări, Violeta Popescu și-a definit minuțios personalitatea de scenă prin intermediul unor roluri pline de dificultăți, avîndu-și, fiecare, „misterul“ său: *Cassandra* (*Troienele* de Euripide); *Hermiona* (*Poveste de iarnă* de Shakespeare); *Ana* (*Despot-Vodă* de Vasile Alecsandri); *Adela* (dramatizare după romanul lui Garabet Ibrăileanu); *Melibeea* (*Celestina* de Fernando de Rojas); *Margareta* (*Gaițele* de Al. Kirilțescu); *Ivona* (*Ivona, principesa Burgundiei* de W. Gombrovicz); *Elena Cuza* (*Povestea Unirii* de Tudor Șoimaru); *Lida* (*Bietul meu Marat* de Arbuzov); *Lia* (*Iertarea* de Ion Băieșu); *Doamna Elena* (*Petru Rareș* de Iloria Lovinescu) etc.

Pe scena teatrului ieșean, în regia lui Adrian Lupu, Teofil Vilcu și Dan Acioabăniței (Pietro Gralla), Mircea Florin și Emil Belcin (Celino), Violeta Popescu repetă *Act venetian* de Camil Petrescu.

„Mărturisesc că despre *Alta* mi-ar plăcea să vorbesc abia după premieră. Totuși, titlul rubricii «viitorul rol», cu farmecul și chemarea pe care numai noi, actorii, le înțelegem, mă determină să-mi trădez obișnuințele, și să încerc să comunic cîteva idei, discutate cu regizorul Adrian Lupu, despre fascinantul univers al lui Camil Petrescu, în care dorim să pășim.

Personajele piesei lui Camil Petrescu trec prin transformări adînci, oscilează necontenit între minciună și adevăr, pe drumul spinos al umanizării.

Cine este *Alta*? Eu încerc să compun o *Alta* a mea... O *Alta* care, în ciuda nuanței malitioase a numelui ei, elatină ideea de absolut, o transformă în îndoială, și-i împrumută atributul ei omenesc lui Pietro Gralla, cel îndrăgostit de hîmera perfecțiunii, hîmeră nutrită de ideile lui — superbe, amețitoare, dar rupte de viața adevărată, reală. O *Alta* care, și ea, tinde spre perfecțiune; dar tumultul pasiunii e mai puternic decît o idee abstractă și ea nu poate fi decât om.

O *Alta* căreia, împreună cu Adrian Lupu, i-am găsit asemănări cu Pietro Gralla, asemănări care o arată drept varianta feminină a lui Gralla, o altă fațetă a lui. Amîndoi sînt la fel de tumultuoși, de plini de viață, amîndoi iubesc la fel, folosesc aproape aceleași cuvinte — numai că ajung la iubire pe căi diferite: Gralla prin rațiune, *Alta* prin ceva care o face să fie, poate, cea mai umană dintre personajele piesei. Pină și în nevoia *Altei* de a însemna ceva, de a se ridica, este o asemănare cu Gralla. Sînt la fel de orgolioși și de mîndri, amîndoi. Și mai e ceva care explică mult din acest complicat personaj: *Alta* a fost actriță, ceea ce face ca trăirile ei să fie puternice, neobișnuite.

Aceste cîteva gânduri pentru o schiță de personaj, deocamdată. Pe parcursul lucrului vor apărea, poate, și alte fațete ale *Altei*“.

VIITORUL ROL

ȘTEFAN IORDACHE

Personalitatea lui Ștefan Iordache s-a manifestat cu o forță artistică ieșită din comun încă de la debut, în 1963, când absolvea Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică „I. L. Caragiale”, cu rolul Arturo Ui din piesa lui Brecht, *Ascensiunea lui Arturo Ui poate fi oprită*. Repartizat la Teatrul Dramatic din Constanța (unde joacă un rol din categoria celor cu „priză” la public — Vedeta blondă din *N-avem centru înaintaș* de Nicuță Tănase), îl regăsim, după foarte scurt timp, pe scena Teatrului „Nottara”. Fantezia și vitalitatea lui explodează, literalmente, în *Tigrul de Schisgall*; apoi, rolurile sosesc, multe, diverse, într-un fel de virtute — dramaturgi și regizori și-l dispută. Și, pe drept cuvânt: rareori, zestrea de daruri a unui actor îi îngăduie să fie, deopotrivă, un tulburător Raskolnikov (*Crimă și pedeapsă*, după Dostoievski) și un frenetic Rică Venturiano (*O noapte furtunoasă* de Caragiale). Inscenarea a două piese de Ghelderode (*Escorial* și *Cristofor Columb*) dezvăluie o acută percepție a tragicului; dar bariera „de gen” nu-i rezistă, căci iată-l, temperament dezlănțuit, autentică vedetă de musical, în *Cele două orfeline*, *Bună seara, domnule Wilde*, *Lady X*, de Eugen Mirea.

Un moment esențial în cariera lui a fost confruntarea cu „prințul teatrului”, Hamlet. Din ea, Ștefan Iordache a ieșit întărit, maturizat, purificat parcă de jocurile gratuite ale talentului cheltuit dintr-un www.mimicmec.ro

Foarte concentrat, pasionat de efort, actorul gîndește alături de autor și de regizorul spectacolului, dă replicii glas și o pune în cadru, îi dă plastică, o colorează și o integrează în ansamblul mișcării. De la un rol la altul, dobîndește tot mai multă stăpînire de sine, urmează o disciplină intelectuală riguroasă.

Teatrul la televiziune îi datorează și el câteva personaje memorabile: Don Juau de Molière, Regele Ioan de Shakespeare, Brîncoveanu de Iorga, Piotr (*Micii burghezi* de Gorki), Petru Rareș (serialul *Mușatinii*), Miron David (*Piticul din grădina de vară* de D. R. Popescu) etc.

Ștefan Iordache e și un bine cunoscut actor de film: el s-a lansat modelînd un personaj dificil, de adolescent rebel, chinuit de probleme, pus față în față cu marile întrebări ale timpului, erou caracteristic pentru o întreagă generație — Andrei Sabin din *Străinul*, după cartea lui Titus Popovici (rol care i-a adus, în 1964, un premiu de interpretare la cel de-al XIV-lea Festival al filmului de la Karlovy-Vary). Au urmat: *Gaudemus igitur*, *Un film cu o față fermecătoare*, *Calea Victoriei*, *Proprietarii*...

Afișul de premieră din toamnă al Teatrului „Nottara” va cuprinde, printre altele, un titlu clasic: *Ulciorul sfărîmat* de Kleist, în regia lui Dan Micu. În distribuție, Gilda Marinescu, Ștefan Iordache, Rodica Sanda Tuțianu, Emil Hossu, Maria Dogaru, Victor Ștengaru și alții.

„Rolul pe care îl voi interpreta în *Ulciorul sfărîmat* al lui Kleist este cel al unui judecător de țară, un fel de stăpîn absolut în porțiunea lui de țară. Numele lui este Adam. Nume predestinat, pentru că în piesă apare și Eva. Din cauza Evei, Adam va pierde totul, pînă și peruca. În piesă, și peruca joacă un rol, mai ales că Judele Adam este chel. Așadar, o compoziție. O să încerc să-l fac foarte adevărat, chiar dacă vorbește în versuri — ceea ce e mai dificil.

Pescuitor în apă tulbure, Judele Adam e ridicol în încercarea sa de a salva niște aparente false, zbătîndu-se în mijlocul celor care se agită în jurul ulciurului sfărîmat; degeaba, însă — fiindcă pînă la urmă vor ieși la iveală bănuite sau nebănuite ipocrizii, lașități, interese meschine, matrapazlieuri, oribile ticloșii, iar cel care, de fapt, era pus să facă ordine, va fi demascat ca făptaș. Ordinea Judelei Adam era, după cum se vede, o ordine rea și strîmbă. Descriînd lumea care populează piesa, Kleist o face nu prin intermediul unor fapte certe, al unor întîmplări sau acțiuni dramatice, ci confruntînd personajele cu propria lor imagine, structură morală și conștiință; prin atitudinile și principiile lor de viață, ele se definesc astfel, fără... drept de apel. Intransigența etică a lui Kleist e valabilă și azi.”